2022-06-17

Till Gustavsbergs Porslinsmuseums Vänners medlemmar

GLÄDJANDE NYHETER!
Kulturarvsbidrag från Riksantikvarieämbetet

Vi kan med glädje berätta att föreningen den 25 maj beviljades 205 000 kr för det kulturarvsprojekt vi ansökt om tidigare i år.
Projektet ***Kulturarv Gustavsberg - minnen och berättelser från förr till nu*** kan nu starta under ledning av Marika Bogren.

Syftet med projektet är att **intervjua människor** och dokumentera berättelser som på ett eller annat sätt haft koppling till porslinsfabriken, samhället eller till Gustavsberg som plats för kulturarv.

Vad innebär projektet?

De beviljade medlen finansierar projektets kostnader till och med december i år. Då ska Marika ha genomfört **cirka 30 intervjuer** både enskilda och gruppsamtal. I kostnaderna ingår också förberedelser och efterarbete samt möten och övriga arbetsuppgifter kopplade till projektet. Återrapportering av resultatet till RAÄ sker i slutet på januari 2023. Löpande under projektets gång stäms arbetsinsatsen av med föreningens styrelse och vi kommer också bjuda in till medlemsmöten kring projektet.

Formellt utgör styrelsen styrgrupp. Projektledare och utförare är Marika.

En *arbetsgrupp* bestående av medlemmar som vill delta på mer regelbunden basis kan bildas, beroende på intresse. Denna kan bidra till arbetet på olika sätt. Till denna grupp kan du anmäla dig med ett mejl till Marika.

Vad händer nu?

Marika **har satt i gång planeringen av projektet** och kommer att inleda med att göra inventering, upplägg, research och lista personer som kan bli aktuella för intervjuerna.

En första gruppintervju kommer att genomföras 21 juni med Marianne Preissler, Margareta Hennix och Bengt Berglund.

Vad kan och vill föreningens medlemmar göra?

Arbetet ska vara **transparent, engagerande och inkluderande** – det är föreningens projekt!

Medlemmar som vill bidra till projektets utveckling är varmt välkomna att **kontakta Marika direkt.** Det kan handla om att hjälpa till med namnförslag på intervjupersoner, föreslå frågor eller teman man vill veta mer om, eller att delta i arbetet med att skriva ut protokoll av inspelade intervjuer, fotografera/filma eller samla in arkivmaterial och fakta. Man bidrar med det man kan och vill - om man vill.

Detta är en fortsättning på liknande arbeten, i form av böcker och insamlat material. Marika kommer att inventera dessa och också bredda kretsen av informanter till andra som bär på erfarenheter av eller idéer om ”gustavsbergsandan”. Exempelvis ungdomar, konstnärer aktiva i Gustavsbergsateljéerna och företagare.

Hur kan man få veta hur arbetet fortlöper?

Ett informationsmöte kommer att äga rum i september då en första återrapportering av arbetet sker. **Nyhetsbrev** på mejl kommer också löpande**. Anmäl dig till Marika om du vill ha nyhetsbrevet.**

Hör av er med alla era frågor, tankar, idéer och förslag.

Styrelsen: info@porslinsmuseetsvanner.se
Marika Bogren: marikabogren66@gmail.com

Grattis till oss alla och trevlig sommar, hoppas vi ses på porslinets helg i augusti!

GUSTAVSBERGS PORSLINSMUSEUMS VÄNNER

MARIKA BOGREN
Konst Kultur Museum

NYHETSBREV nr 1
Projekt Kulturarv Gustavsberg

2022-07-27

Hej!

Här kommer det första nyhetsbrevet kring projektet Kulturarv Gustavsberg! Som ni alla vet sökte vänföreningen kulturarvsbidrag från Riksantikvarieämbetet i januari 2022. I slutet av maj kom så det positiva beskedet att vi beviljats 200 000 kr för att genomföra projektet, med redovisning i januari 2023. Bidraget förväntas täcka de kostnader som projektet har i form av arvode och inköp.

I informationsbrevet som gick ut i juni beskrevs projektet och dess upplägg. Här kommer en första rapport kring vad som genomförts hittills och hur arbetet fortlöper.

Den första fasen sedan beskedet kom har i huvudsak ägnats åt projektplanering och upplägg, inläsning och research. Kontakter har tagits med ett antal tilltänkta intervjupersoner och några intervjutider har bokats in. Dessa har efter genomförandet delvis bearbetats och sammanställts. En del administrativt arbete (blanketter, ekonomi etc) har också utförts.

Den 21 juni genomfördes den första intervjun!
Då samlades **Marianne Preissler, Margareta Hennix och Bengt Berglund** hemma hos Marika i Nacka för ett gruppsamtal. Delar av detta samtal, cirka 2 timmar, spelades in. Det blev ett härligt tillfälle där vi talade om var och ens väg till Gustavsberg, men också om personer de mött längs vägen, om händelser, anekdoter och om fabriken och dess människor. Att minnas tillsammans vidgar samtalet och aktiverar ytterligare minnen i gemenskap. Det har ett värde i sig, också bortom de enskilda berättelserna.

Den 7 juli genomfördes den andra intervjun!
Den genomfördes på Gotland och informanter var **Björn och Ilse Alskog**. Samtalet hölls i parets hem i Kräklingbo och de hade plockat fram en hel del

föremål, bland annat keramik som tillkommit under Björns tid med KAPA-gruppen. KAPA bestod av Wilhelm Kåge, Birger Arvidsson, Axel Pettersson och just Björn Alskog. Också delar av detta samtal spelades in - det blev en lång och mycket intressant intervjudag! Björn berättade om sin uppväxt, sin väg till konsten och keramiken, hur han kom i kontakt med Kåge och så småningom blev en del av KAPA. Björns karriär efter Gustavsberg har handlat mycket om plast och design av leksaker och produkter för barn. Samtalet kryssade i olika riktningar och vi insåg efter några timmar att vi absolut behöver ett samtal till! Det ska ske den 17 augusti.

Den 6 juli hade jag också bokat in en intervju med Gösta Arvidsson, som tillsammans med Ulla bor i Fårösund om somrarna. Tyvärr fick denna intervju ställas in på grund av oförutsedda händelser, men vi hoppas få till ett nytt samtal i augusti. Antingen på ön eller på fastlandet.

Hur går intervjuerna och inspelningarna till?
Det finns inom vetenskapen olika intervjutekniker och förhållningssätt till att samla in berättelser och minnen. Min bakgrund är etnologens och konstvetarens och de metoder jag använder utgår från hur man arbetar inom dessa ämnen, med informanten i centrum. Oftast används formerna ”öppen intervju” och ”semi-strukturerad intervju”. Den förstnämnda är i princip helt förutsättningslös. Informanten styr samtalets innehåll och intervjuaren följer, med följdfrågor. Den andra innebär att intervjuaren har ett antal frågor förberedda och en inriktning, teman, för samtalet, men att informantens berättelse är i centrum.

När man intervjuar arbetar man i ”förtroendebranschen”. Det innebär att mötena inleds med att etablera kontakt, ringa in vad vi ska göra och vad vi tänkt tala om samt att bestämma vad som ska spelas in (och inte). Ofta behöver intervjun börja med ett informellt samtal om upplägg, teman och förutsättningar, som inte spelas in. Kanske vill man kunna tala fritt om upplevelser, människor eller händelser, utan att det dokumenteras. Men det kan vara viktig information för mig som intervjuare, som gör att jag kan planera frågorna och samtalet bättre. Här arbetar jag efter etiska regler, att det som sägs i förtroende, det stannar hos mig. Den oinspelade delen av samtalet bildar på så sätt en grund för en djupare intervju, som hjälper mig att förhålla mig till ämnena som kommer upp.

När vi spelar in så är informanten medveten om och har godkänt att inspelningen dokumenteras och arkiveras. Innan arkiveringen kommer

informanten ges möjlighet att lyssna igenom inspelningen eller ta del av en utskrift (transkribering) eller en sammanställning av intervjun. Vid enstaka tillfällen kan något klippas bort i det inspelade materialet, på informantens initiativ.

Vad planeras och utförs den närmaste månaden?
Nu pågår inbokningen av höstens samtal för fullt och intervjuer kommer att ske fortlöpande från augusti och framåt. Jag har en lista med namn som jag arbetar efter, i en viss prioritetsordning, men med flexibilitet för tillfällen som kan uppstå och namnförslag som kan komma under tidens gång. Det ena ger ofta det andra i samtalen. Under tiden bearbetas och sammanställs också de samtal som hittills genomförts. Att lyssna igenom, sammanställa och transkribera intervjuer är ett mycket tidskrävande arbete! Men roligt! Den schablon som är framräknad, utifrån erfarenhet, är att varje intervju totalt omfattar cirka 20 arbetstimmar. Av dessa är själva samtalstiden kanske 2-3 timmar. Resterande är research, förberedelse och efterarbete, just i form av genomlyssning och skriftlig sammanställning och i vissa fall ren transkribering (vilket i sig tar längre tid). Vissa intervjuer tar långt mera tid, andra betydligt mindre.

Projektets förväntade resultat i slutet av året är cirka 30 intervjuer, sammanställda och arkiverade.

Resultaten - de dokumenterade intervjuerna - görs tillgängliga på lite olika sätt beroende på syfte och behov. Jag återkommer om detta senare.

När kommer nyhetsbreven?
Tanken är att nyhetsbreven sänds ut en gång i månaden. Däremellan kan det komma mer information, beroende på hur projektet fortskrider.

Har du förslag eller idéer?
Jag tar gärna emot förslag på intervjupersoner (informanter) eller idéer kring teman, frågor och ämnen. Vill du delta i arbetet är det också välkommet, det är lärorikt att till exempel transkribera eller att hjälpa till att fotografera vid intervjuer.

På återhörande!
Allt gott hälsar Marika

MARIKA BOGREN
Konst Kultur Museum

NYHETSBREV nr 2
Projekt Kulturarv Gustavsberg

2022-09-06

Hej!

Här kommer det andra nyhetsbrevet kring projektet Kulturarv Gustavsberg!

Den 17 augusti genomfördes den andra intervjun med Björn Alskog!
Det är mycket värdefullt att göra en uppföljande intervju med samma intervjuperson efter en tid. Ofta har både intervjupersonen och jag tänkt vidare på vad som sas vid första intervjun och en andra intervju kan då bli en fördjupning och en komplettering som är väldigt givande.
Andra besöket hos Björn blev just så, även om vi blev avbrutna ett par gånger på grund av besök, elsäkringsbyte och åskväder på ön. Inspelningen pausades och blev istället tre inspelade filer. Och det går ju bra det också!

Den 23 augusti blev det en lunch hos Bengt och Gertrud Berglund!
Den ingår på sätt och vis inte i projektet i sig då den var privat – det var ingen inspelad intervju – men som alltid med dem så kommer finfina tips och förslag kring intervjupersoner och intressanta berättelser om fabriken i olika tider. Så småningom bokar jag in intervju också med dem.

Den 30 augusti genomfördes en första intervju med Kim Scharf!
Kim Scharf, VD för Gustavsberg 1977-1982, är med sina 94 år (!) en fantastisk berättare med otrolig tillgång till sin minnesbank! Det var en fröjd att ta del av hans och hans frus, Iréne Bier, berättelser om livet och framför allt om hans tid som ledare för fabriken. Detta resulterade i 2,5 h inspelat material och många kloka ord om ledarskap och om produktionen vid fabriken under några svåra år i lågkonjunktur. Trots många timmar tillsammans (och mycket fikabröd) insåg vi båda att det finns plats för ytterligare en intervju senare i höst. Berättarglädjen är stor.

Den 2 september genomfördes en första intervju med Marianne Preissler!
Marianne, som ”bara” är 91 år, har med sina många olika roller vid fabriken väldigt mycket att bidra med i intervjuerna. Hon tog emot mig hemma i Gustavsberg (med fantastisk gulasch) och vi talade under många timmar, både med och utan att banda samtalet. Jag sitter nu och arbetar med 1h och 20 min inspelat material och förundras över all kunskap, kompetens och klokhet som ryms i denna fantastiska kvinna. Vårt långa samtal satte många saker i en viktig kontext, också vad gäller det fritidsliv och nöjesliv som fanns i Gustavsberg vid sidan av fabriksarbetet.
Ytterligare en intervju med Marianne är inplanerad den 19 september.

Intervju med Lisa Larson är på gång!
Lisa Larson, 91 år nu på fredag, nyligen prisad och eftertraktad av journalister och gratulanter, har till min glädje tackat ja till en intervju. Hon har förslagit att vi kanske kan göra den ihop med Franco Nicolosi – vilket är en mycket fin idé. Jag ska nu kontakta honom och få till ett datum i närtid.

Vad planeras och utförs den närmaste månaden?
Nu pågår inbokningen av höstens samtal för fullt och intervjuer kommer att ske fortlöpande. Jag har prioritering på de lite äldre intervjupersonerna, men allt är relativt. Om du blir kontaktad behöver du inte känna dig ”gammal”, utan kan ha haft en roll som i sin tur kan berika kommande intervjuer med vissa grundfakta. Ibland bokar jag in via ”tema”, att fokus till exempel ligger på en del av fabrikens produktion, eller på ett socialt sammanhang runt fabriken. Det är en dynamisk, organisk projektform, där det ena ger det andra växelvis. Målet är att landa på cirka 30 intervjuer före januari månad. Men allt beror på hur lång tid det tar att förbereda, genomföra och bearbeta intervjuerna också, så det blir ett användbart arkivmaterial. Listan med intervjupersoner är nu uppe i cirka 50 personer. Några av dem kan samlas i gruppintervjuer.

När kommer nyhetsbreven?
Tanken är att nyhetsbreven sänds ut en gång i månaden. Däremellan kan det komma mer information, beroende på hur projektet fortskrider.

Har du förslag eller idéer?
Jag tar gärna emot förslag på intervjupersoner (informanter) eller idéer kring teman, frågor och ämnen. Och om du vill följa arbetet lite närmare eller har mer detaljerade frågor är det bara att kontakta mig.

Allt gott hälsar Marika

MARIKA BOGREN
Konst Kultur Museum

NYHETSBREV nr 3
Projekt Kulturarv Gustavsberg

2022-10-22

Hej!

Här kommer det tredje nyhetsbrevet kring projektet Kulturarv Gustavsberg!

En hel del tid går nu åt för att dokumentera intervjuerna i protokoll och transkribering. I de flesta fall innebär det att intervjun tidsanges på minutnivå med korta innehållsrubriker, så att den som vill lätt kan söka upp det som är intressant. Det är ett tidsödande men roligt arbete och ett bra sätt att återuppleva intervjutillfället.

Stort fokus läggs på just inspelningen av intervjuerna, som ofta blir ganska långa. Att minnas och berätta tar tid och får ta tid. Det är möjligt att jag i den senare delen av projekttiden väljer att prioritera inspelningen, framför transkribering, för att få med så många informanter som möjligt. Just nu är projektet inne i intensiv och spännande fas, där varje intervju bidrar till kommande intervjuer, som en väv av berättelser.

Jag har också på vägen insett att det oftast är mer fruktbart att intervjua samma person mer än en gång. Detta för att första intervjun sätter igång en minnesprocess, som ger resultat vid en uppföljande intervju, och för att både informanten och jag i samtalet hovrar över många teman, där vi i en uppföljande intervju mer kan gå ner i detaljer med avstamp i det första samtalet. Hoppas ni uppskattar denna metodutveckling.

Jag har också kortfattat berättat om projektet i styrgruppen för Forskning i museer, vilket uppskattades.

Några intervjuer har fått ombokas och flyttas framåt i tid (p g a höstsnuvor etc), men arbetssättet tillåter detta, och vi ligger i fas tidsmässigt.

Den 22 september oinspelat samtal med Margareta Hennix!
Denna dag tillbringade jag i Margaretas nya hem nära Valhallavägen och vi samtalade under flyttbestyren om Gustavsberg och personer hon minns. Det är som alltid givande att få tips av Margareta vad gäller intervjupersoner och hon bidrar mycket till förståelsen av kontexten kring fabriken och nätverken omkring. En enskild intervju med Margareta är inbokad 4 november.

Den 30 september gjordes en parintervju med Gertrud och Bengt Berglund!
En rik intervju med två personer med stor berättartalang! Mycket värdefullt kring deras respektive uppväxt, utbildning och yrkesvägar. Också om familjebildningen och livet i Gustavsberg samt naturligtvis en hel del om fabriken under 1950-1970-talen.

Den 30 september genomfördes andra intervjun med Marianne Preissler
Marianne är med sina dryga 90 år en fantastisk källa till kunskap på så många områden. Den första intervjun beskrev många olika delar av fabrikens verksamhet, samt personer som hon samarbetat med. I denna andra intervju fokuserade vi mest på hennes roll som ansvarig för annonsavdelningen och den utställningsverksamhet som följde med den.

Den 2 oktober genomfördes första intervjun med Göran Olsén!
Den än idag mycket aktiva Göran berättade om sin uppväxt i Värmland och hur han som ung kom till Gustavsberg. Han kom tidigt in vid fabriken och har i rollen som elektriker och senare ansvarig för ugnsdriften betytt mycket för konstnärerna. Idag driver han Panncentralen och är som delägare i Chamottehuset (med Franco Nicolosi) en central och viktig person för konstnärerna som är aktiva idag.

Den 5 oktober gjordes en parintervju med Marianne och Janne Landqvist!
På liknande vis som med Bengt och Gertrud gjorde vi en intervju som fokuserade på deras uppväxt, utbildning och bakgrund samt familjebildning. Vi samtalade också om deras olika roller vid fabriken och intervjun ska följas upp med ett enskilt samtal med var och en av dem, med större fokus på deras arbetsuppgifter.

Den 18 oktober genomfördes andra intervjun med Kim Scharf!
Kim Scharf, VD för Gustavsberg 1977-1982, intervjuades för andra gången, då vi fördjupade samtalet som vi hade i augusti. Också hustrun Irène bidrog till denna andra intervju. Det är fantastiskt att ha tillgång till den kunskapskälla

som Kim utgör, med sitt goda minne och förmågan att berätta, med klokskap och analytiskt sinne. Kanske vill vi göra en intervju till!

Den 21 oktober genomfördes en första, enskild intervju med Bengt Berglund!
Bengt har en sällsynt förmåga att kunna berätta faktabaserat och livfullt, inte bara om sin egen verksamhet och konst, utan om hela det samhälle som omgav fabriken under de år han var delaktig i den. Han berättade också om konstnärslivet i fabriken, om de olika kollegorna och hur arbetsvardagen kunde se ut. Dagen igår blev lång! Med två separata intervjuavsnitt, god spaghettilunch och en efterföljande fika då Ulrika Schaeder från Porslinsmuseet anslöt, liksom Gertrud som fint sufflerade i bakgrunden under intervjun.

Intervju med Lisa Larson och Franco Nicolosi är på gång!
Lisa Larson och Franco Nicolosi står på tur i intervjuordningen. Vi siktar på fredag 28 oktober, efter att ha fått möblera om lite i schemat på grund av höstförkylningar, som nu lyckligtvis är över.

Vad planeras och utförs den närmaste månaden?
Intervjuer, intervjuer och åter intervjuer! Ser mycket fram emot de som redan är inbokade och på att få boka in övriga som ligger i plan. Det återstår cirka 15 intervjuer att göra. Telefonsamtal kommer till en del av er i närtid alltså. Tipsa mig gärna om personer jag inte får glömma bort!

När kommer nyhetsbreven?
Tanken är att nyhetsbreven sänds ut en gång i månaden. Däremellan kan det komma mer information, beroende på hur projektet fortskrider.

Allt gott hälsar Marika